

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. VII. De clausula: hac vice absolvas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

cessat ratio, quare delicta publica, & deducta ad forum contentiosum prohibeantur dispensari, quæ est, *ne impediatur eorum judicialis punitio*: Antecedens probabile censet Castropalaus *cit. quoad dispensationem irregularitatis, inhabilitatis, excommunicationis, & aliorum impedimentorum Episcopis commissam in Tridentino*; non autem in ea, quam concedit S. Pœnitentiaria pro delictis, & impedimentis occultis; cum revera dici occultum non possit, quod nulla tergiversatione celari potest, & super quo in iudicio sententia lata est. Sed cum hæc ratio æquæ communis sit ijs, quæ in antecedenti dicuntur de dispensationibus Episcopo commissis à Trident. rectius negatur etiam antecedens cum Suarez *d. 41. de censur. sect. 2. num. 5. Barbof. cit. num. 35. & alijs.*

§. VI.

An, & qualiter conjunx impedimenti ignarus, certior fieri debeat de nullitate prioris matrimonij?

2346. Quæstio est, an hæc certioratio de nullitate matrimonij faciendâ ignoranti latens impedimentum, pertineat ad valorem dispensationis commissæ sic, ut eâ prætermisâ nulliter fiat? affirmativam sequitur Gobat *cit. num. 243.* quia ea clausula: *de nullitate prioris consensûs certioratâ*, continet ablativum absolutum, qui æquæ hic, ac alibi, importat conditionem. *L. A Testatore de condit. & demonstrat.* conditio autem formam, per *L. qui heredi. L. Marcianus. ff. cod. & c. Cum dilecta de Rescript. cum Felin. ibid. n. 6.* ergo.

Sed probabilius est, illam certiorationem hic non apponi ut conditionem de valore dispensationis, sed tantum pro instructione confessarij, ut, cum matrimonium revalidandum sit sublato dispensatione impedimento, ignaram nullitatis prioris matrimonij super hoc edoceat, ut ad consensum facilius inducatur, si esse expediens, & salvo arcano delicti in altero, fieri possit; ita Sanchez *cit. d. 34. n. 61.* & Castropalaus *cit. num. 13.* quia, cum hæc certioratio fieri non potest sine suspitione in conjuge, de alterius delicto, vel periculo iniquitiarum, aut alterius ratione mali inde verosimiliter secuturi, nec in revalidatione matrimonij requiri-

tur, ut constat ex dictis ergo nec in hoc casu dispensationis commissæ, cum apponatur sub eadem restrictione: *sed in cautè, &c.*

Ad rationem in contrar. re. dato, quod affluntur, per ablativum absolutum importari conditionem, quando conditio non subijcitur reflexè alteri, nimirum, si fieri possit citra periculum alterius gravius mali; secus, si sic importetur, ut simul reflexè subijcitur alteri, cujus substantia vix unquam sine periculo gravius mali procurari potest, ut in casu nostro, maxime si impedimentum fuit ex parte feminae, quæ deliquit. Nam, de hoc *facere suspitionem viro* (quod vix declinabitur, si de nullitate matrimonij certioratur) magnorum malorum sæpe eandem inducit, & ingentes conjugum diuturnas.

§. VII.

De clausula: hæc vice absolvas.

Cum in rescripto S. Pœnitentiariæ dicitur, ut delegatus Latorem à quibusvis sententijs, censuris, & penis Ecclesiasticis (quas propter præmissa quomodolibet incurrit) incestu, & excessibus hujusmodi, absolvat hæc vice in forma Ecclesiæ consuetæ, &c. quæstio est, qualiter intelligenda veniat hæc clausula: *hæc vice absolvas?*

Ante resolut. not. hanc clausulam, à quibusvis sententijs, &c. in antiquioribus Brevibus, ieu S. Pœnitentiariæ rescriptis non fuisse appositam, ut refert Gobat *cit. n. 148.* necessarium tamen fuisse subintellectam, saltem tunc, quando dispensandus erat Sacramentaliter absolvendus per delegatum à certis delictis, propter quæ censurâ ligatus Sacramentorum incapax erat; cujus ratio est, quia cum delegato concedatur eo casu jurisdictionis dispensandus absolvendi à talibus peccatis ad quod necessarium est, ut prius absolvatur à censuris, vi quarum prohibetur à receptione Sacramenti, eo ipso etiam concessa cenferi debet jurisdictionis renovandi censuras ad effectum absolutionis Sacramentalis, & revalidationis matrimonij, ut colligitur ex c. *Præterea, de offic. & potest. Judic. deleg.*

350. Dixi: ad effectum absolutionis &c. nimirum ad effectum gratiæ, ab oratore per delegatum recipiendæ; quæ continetur in rescripto. Et quamvis Gobat cit. n. 193. dicat, si pœnitens, de quo agimus; incurrisset censuram ex alia causa, quam propter incestum v. g. & incestas nuptias; non posse ab ea absolvi vi hujus Brevis, eò, quòd hoc commissioem restringat ad censuras, quas propter præmissa quomodolibet incurrit: judico tamen, si & illa censura, licet ex alijs causis, quam prædictis, incurta, impediret effectum gratiæ in rescripto concessæ, delegato etiam ad illam relaxandam saltem tacite commissioem dari; quantum necessarium est; ut dispensandus effectum gratiæ consequatur, ex num. priori.

351. Not. 2. hanc jurisdictionem, relaxandi censuras &c. ad effectum concessæ gratiæ, non competere delegato, nisi simul possit exequi dispensationem; quod non posset, si comperiret, preces veritate non niti. Cùm enim non concedatur, nisi ad effectum gratiæ, ut præmissum est: ubi dispensandus ad eam recipiendam deficit, etiam deficit ad recipiendam earum pœnarum relaxationem; cùm concedatur solum ex eo fine, ne impediant effectum gratiæ recipiendæ: at ubi deficit veritas precum, secundum quod hæc verificandæ sunt de necessitate, ad recipiendam gratiam dispensationis dispensandus deficit, cùm deficiat conditio, sine qua Commissarius illam dare nequit; ergo; his præmissis:

R. per illam clausulam: *hæc vice absolvas*, aliud non denotari, quam concessam facultatem absolvendi à dictis pœnis, & excessibus, cùm pœnitens dispensatur; non autem deinceps sæpius, & ab alijs novis post dispensationem commissis; quia in his cessat causa commissionis, quæ in hoc stat, ut pœnitens beneficio dispensationis, ineat de novo matrimonium dignè, nimirum liber à culpâ, & Ecclesiasticâ pœnâ.

352. Ex hoc autem plura rursùm dubia moveri possunt. Primum est, an delegatus, vi dati rescripti, & factæ commissionis, possit impertiri absolutionem à censuris, si dispensationem exequatur non statim, sed primò post aliquot menses, vel etiam unum, vel alterum annum?

Tom. IV.

Ad hoc R. si priùs commodè commissioem exequi non potuit, vel quòd ipse, vel quòd orator iusto impedimento prohibitus fuerit, posse etiam post unum, vel alterum annum exequi dispensationem, & absolutionem impertiri à censuris, ac peccatis, de quibus est mentio in commissioem, si interea orator non incurrit alias censuras, vel peccata reservata. Nam facultas ad hæc relaxanda, delegato commissæ, exacto illius temporis lapsu non expiravit.

Dixi 1. à censuris, de quibus fit mentio 2353. in commissioem, nimirum incurris propter prædicta. Nam de his expressè loquitur rescriptum. Sed quid, si interim incurrisset alias pœnas Ecclesiasticas vel peccata reservata? R. ubi executio dispensationis iuste dilata est, ut præmissimus, & ab his, quantum est necessarium ad effectum gratiæ per rescriptum concessæ, pœnitentem absolvi posse à delegato. Cùm enim per subsecuta peccata, consequenter incurtas pœnas, beneficium dispensationis obtinendæ, non sit extinctum, sed restet impertiendum, delegato concessum censetur, quidquid ad ejus executionem necessarium erit, juxta n. 2349. modo non sit inductum interim novum impedimentum. Hoc addo propterea, quia quoad tale novum impedimentum non extendit se commissio; non, si consideretur secundum se, cùm in ordine ad illud nihil sit Pœnitentiariæ propositum; non etiam relatè ad impedimentum ex commissioem dispensandum; quia novum impedimentum non est necessaria dispositio ad finem, qui est dispensatio, ad matrimonium revalidandum dignè (nimirum licitè) quantum est vi impedimenti Pœnitentiariæ propositi; secus est, de absolutione prævia à censuris, & peccatis, in quantum obstant huic fini. Ea porro, quæ diximus num. 2352. confirmari possunt ex communi doctrina, quam tradit Card. de Lugo d. 20. de pœnit. num. 126. & alij, quòd, quando Pontifex dat plenarias indulgentias cum facultate (ut in jubileis) absolvendi à reservatis, inserta clausulâ: *hæc vice*, intelligatur de absolutione concessa pro illis omnibus, quorum commissio antecedit tempus acquisitionis jubilei, hoc est, quo fit ultima dispositio, quæ posita (si omnia præviè requisita sint rite peracta)

Cccc 2

fit

fit acquisitio indulgentiarum, adeò, ut facultas absolvendi non finiatur, nisi *actu consummato*, nimirum omnibus ad lucrandum jubileum peractis; at facultas absolvendi à censuris, pœnis, & excessibus, quantum opus est, ad finem dispensationis, & revalidationis matrimonij in casu nostro, ut dictum est in prioribus, non minor est: ergo.

2354. Dixi: 2. si prius commode commissionem exequi non potuit, ut denotarem, clausulam, *hac vice*, non obstat, quò minus, ex justa causa, commissionis executio differatur; nec exigere, ut ea confessio statim fiat. Et ideo Dicastillo d. 11. de penit. n. 348. censet clausulam (*hac vice absolvas*) satisfieri, si prædicta impleantur, ubi aliunde annua confessio peragenda erit, & commissionem absolvendi extendi ad omnia usque ad eum diem admissa. Non enim censenda est S. Penitentiaria, confessionem aliam præcipere, vel alio tempore, quam alias Ecclesia præcipiat, consequenter facultatem absolvendi non restringere ad tempus, infra illum terminum.

2355. Ex hoc colliges juxta cit. Authorem (cujus doctrinam approbat Gobat cit. num. 200.) censeri, delegatum non potuisse commode commissionem exequi, si dispensandus ea, quæ ex parte ipsius præstanda erant, præsertim quoad confessionem, actualis dispensationis petitionem distulit usque ad tempus annuæ confessionis, etiam sine alia justa causa; quia scilicet confessionem (dispensationi præmittendam) apud delegatum peragere non tenebatur prius, ut dictum est n. præcedent.

2356. Colliges. 2. tempus, ad quod delegato commissa jurisdicção per clausulam *hac vice* restringitur, non debere definiri solo tempore, quo urget lex annuæ confessionis; sed potius eo, quod est usque ad actum consummatum petite, & impertite dispensationis; ita sentio cum Gobat cit. in Theol. juridico-moral. c. 37. sect. 1. subsect. 3. n. 202. modò petitionis, ac dispensationis executio non differatur in fraudem, vel de industria, liberius peccandi, spe absolutionis, facilius per delegatum habenda; etiam ab interim commissis: sed ex fine honesto, saltem negativè, hoc est, non pravo.

Ratio hujus est, quia in rescripto S.

Penitentiariæ non præfigitur certum tempus; aliunde secundum communiem potestatem dispensandi delegata est favorabilis consequenter non restrictè, sed saltem in his, quæ in ea determinata non sunt, amplè accipienda. Cum ergo, ut ponit casus, ea dispensandi commissio nihil definiat quoad tempus, intra quod fieri debeat, & non ultra, et si (ubi conceditur quoad personas determinatas, quoad has restrictè sumenda sit) quoad tempus tamen latè interpretanda sit, ut durare censetur, donec cum poenitente dispenseur.

Ex hoc inferitur cum Gobat cit. n. 207. potestatem commissam quoad imperpendendam Oratori dispensando absolutionem à censuris, & peccatis, in delegato tantum diu durare, quamdiu ex rationabili causa (præsertim consentanea præscriptis conditionibus) differatur petitio, & imperio dispensationis, sic, ut his consummatis non antè finiatur; tum quia rescriptum, ut diximus, nullum terminum definit; tum quia id finis per commissionem intentus exigit.

Dices: quando Confessor petit facultatem, aliquem è Regularibus absolvendi à peccato reservato, ipsi à Poenitente manifestato, facultas ei delegata non extendit se, nisi ad illum casum, quem confessor aperuit; non ad alios interim à tempore hujus manifestationis usque ad absolutionem commissos; ergo similiter in casu nostro. Antecedens admittit Card. de Lugo d. 20. de penit. n. 128. Dicastillo cit. n. 349. quos citat, & sequitur Gobat cit. n. 207. qui pro consequenti assignat hanc differentiam, quòd eo casu concessio non feratur in aliud, quam in id, quod à Confessario ex modo, quo petit, intenditur; ex modo autem petendi in hoc casu (ubi facultas absolvendi habet rationem finis intenti à Confessore) apparet non intendi aliud, quam facultatem absolvendi, à casu sibi manifestato: in consequenti autem cum facultas absolvendi non habet rationem finis, sed medij, ut, dispensatione facta, matrimonium dignè, vel in eam, vel malè initum revalidetur, facultas absolvendi mensuranda venit secundum rationem finis, ut docet S. Thomas 2. 2. q. 27. à 6.

Ceterum quidquid sit de antecedenti (cum poenitentes non semper delictum prius

prius aperiant in specie, sed solum in genere, quod indigeant alicui potestate, pro qua imperanda rogant Confessarium; & ipsi etiam confessarii quandoque intentionem suam, non restringant, nisi, ut in confessione, quam apud ipsos deponere intendit talis penitens, ejus anima per absolutionem, secundum indigentiam, succurrant; ab eo tamen nulla sit paritas ad rescriptum Penitentiarie; cum in hoc clare appareat, facultatem absolventi non limitari, sed concedi (utpote medium) secundum indigentiam *intenti finis*, de quo supra. Ea autem, *que sunt ad finem, & rationem accipiunt a fine*, ut recte dicit Doctor Angelicus sup cit.

§. VIII.

De clausula: in foro conscientie tantum.

150. Duplicem sensum habere potest hæc clausula; primus est, quod confessarius dispensationem facere debeat in foro penitentiarie, seu intra tempus confessionis Sacramentalis; & hunc sensum, *si hujus clausula*, in Rescripto S. Penitentiarie non intendi, constat ex dictis *an. 2336*. alter, quod ea dispensatio, & prolis legitimatio, dispensatio, & legitimitas quidem profit in foro conscientie, & quoad Deum; non autem, in foro externo, seu judicario; & hunc illius clausulae sensum esse tenet Sanchez *l. 8. d. 34. an. 43. de Jure l. 1. c. 8. n. 196. & alij.*

Et primo, quantum atinet ad dispensationem datam pro foro conscientie tantum, Not. 1. si dispensati *taliter*, in foro judicario (per legitimam irritantis impedimenti denuntiationem de nullitate sui matrimonij aut jam contracti convenirentur, aut a contrahendo interdicerentur, ipsi dispensationem pro foro conscientie tantum indultam, in altero foro nihil profuturam, donec de dispensatione per alia instrumenta pro foro externo legitime doceant.

251. Dixi, per legitimam impedimenti denuntiationem, quæ nimirum impedimentum desinat esse occultum juxta *n. 2341*. Nam licet, quamdiu manet occultum, imò & tunc, cum sequenti tempore fit publicum, maneat verè dispensati; foro tamen externo, ubi publicum fuerit, per hoc non præjudicatur in ordine ad ea, quæ potest in casu impedimentorum, quamdiu

non obtinent etiam pro hoc foro dispensationem; hoc enim sonat ea clausula *in foro conscientie tantum*, ut dictum est, quia per ordinem ad hoc forum res perinde se habent, ac si adhuc forent jure inhabiles; juxta *n. 2363. & seq.*

Sed quæres, an, si Ordinarius, vel Parochus, scit impedimentum, & dispensationem pro foro conscientie tantum indultam, possit tales vel admittere ad contrahendum, vel in jam contracto permittere? Videtur negativè respondendum ex eo, quia Ordinarius est Judex causarum matrimonialium; consequenter, si contrahere volentes, vel qui jam contraxerunt, in foro externo reperiantur *impediti*, illis contrahendi licentiam, istis cohabitandi negare debet; & Parochus (qui est Ordinarij Minister) se Ordinario conformare, impedimentum illorum denuntiando, juxta *c. fin. de clandest. despons.* ubi dicitur, *Presbyteros invigilare debere, utrum ali-quod impedimentum obstet*, utique ad finem vel interdicendi matrimonij contractum, vel cum impedimento contracti continuationem.

Probabilis tamen est, in dato casu posse 2363. dissimulare, & permittere, ut contrahant, vel in jam contracto permaneant; *si illis impedimentum* (quod credebatur, vel in re prius erat occultum) *juridicè non denuntietur*. Cujus ratio est, quia licet clausula dicat, eam dispensationem non prodesse pro foro externo; & ideo literæ dispensationis laniari debeant, ut dicemus; ideo solum fit, ne dispensatio facta probari possit, & effectum operetur pro foro externo; tamen non facit, quod Ordinarius non possit ratum habere, quod supposita dispensatione factum est, si revera sciat eam dispensationem rite factam. Nam *ubi constat rei veritas, nec proceditur ex falsa presumptione, idem in utroque foro censendum est* juxta Sanchez *l. 1. d. 5. n. 02. & l. 3. d. 15. n. 13*. Et ideo Henriquez *l. 14. de irregular. c. ult. n. 1. in comment. lit.* E, rectè docet, non esse molestandum in foro externo, qui dispensatur per Breve S. Penitentiarie in occulto matrimonij impedimento.

Dixi: *si illis non denuntietur juridicè*. Nam, in casu opposito, non possent dissimulare, sed Parochus deberet referre ad Episcopum, hic autem matrimonium